РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 22-го цьвітня 1915. Ч. 46. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Thursday, April 22, 1915. N. 46.

МОСКАЛЇ ПРИЗНАЮТЬ СЯ ДО НЕУДАЧІ В КАРПАТАХ.

Брак гармат і великі страти армії здержали похід на Угорщину.

Австрійці і Німці ладять ся до рішаючої розправи з Москалями в Галичині.

Франція покликала 16-літних до військової служби.

В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ:

КАРПАТИ — ГРОБОМ ДЛЯ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

БЕРЛІН, 20. цьвітня. — **Телеграми, які надходять з поля битви в Карпатах, приносять щораз то більше вдоволяючі вісти. Послідні вісти потверджують навіть, що здержанє дальшого походу Москалів рівнаєть ся щодо значіня цілковитому пораженю великої російської армії.**

Воєнні знавці оцінюють страти Москалів понад 500.000 людий. „**Карпати** — як се висловив ся один із німецьких військових знавців — **стали гробом великої російської армії**".

Після упадку Перемишля російські телеграми рознесли шумну вість, що аж тепер прийде Австрії конець, бо ціла російська армія, яка облягала Перемишль, вдарить і переломить австрійську лінію. Російським воєнним кореспондентам приснило ся вже й занятє Будапешту та Кракова. Тимчасом дійсність показала що иншого.

Помимо великих зусиль Москалям не удало ся переломити залізної лінії Австрійців ні на полудни (в Карпатах) ні на заході (в напрямі Кракова). Головна російська сила, знеможена великими стратами, приневолена тепер заняти оборонне становище. Недалекий час ділить ворожі армії від великої рішаючої розправи.

ПРИЧИНА НЕУДАЧІ МОСКАЛЇВ В КАРПАТАХ. — ЗНОВА 600.000 МОСКАЛЇВ ДО КАРПАТ.

ПЕТРОГРАД, 20. цьвітня. — **Шістьсот тисячів нового жовніра вислано тепер знова до Карпат. Отсї жовніри не були ще доси у бою, якраз зістали вимуштровані і зоружені. Великі перешкоди в карпатській кампанії не позволяли на скорше висланє коненної помочи.**

Військо, яке бере участь в карпатських битвах, є обезсилене. Тим самим жовнірам приходить ся нераз днем і ночию стояти в огни. Тисячі жовнірів упали на силах з причини тяжких маршів в диких горах. Помимо найбільших зусиль зі сторони російської провіянтури лучало ся часто, що впрост не можна було доставити на час і у відповідній скількости поживи й амуніції.

Коли російська армія розпічне похід на Угорщину, тоді вже буде могла ужити гармати зроблені в Злучених Державах. Отсї гармати перевезено зі Злучених Держав через Тихий океан і Сибір. Вони находять ся вже у Львові, звідки тепер їх висилаєть ся на полудневозахідну боєву лінію.

Головною причиною спізненя була ся обставина, що Австрійці в часї відвороту від ріки Сяну забрали зі собою або знищили всї вози і льокомотиви, з виїмком невеликого числа, яке найдено в Перемишли. Все те треба було заступити. Триста возів вже винінчено і віддано до служби на галицьких зелїзницях.

Повисша телеграма, яка походить з Петрограду, а була вислана до Лондону, мала оправдати невдачу російської армії в Карпатах.

Показуєть ся отже, що на ніщо не придала ся й армія звід Перемишля, коли заходить потреба вислати нову 600.000 армію на скріпленє старої.

Нова армія, як Москалї самі признають, складаєть ся з нових жовнірів, про яких добре вимуштруванє і зоруженє можна дуже сумнівати ся.

Так само признають ся Москалї, що їх військо, змучене довгими боями і обезсилене з причини браку достаточного харчу, не було спосібне до переведеня назначеної цїли і тому було приневолене залишити дальшу офензиву.

Отся телєграма стверджує також, що Москалям забракло вже гармат і вони мусїли ждати, доки гармати не надійдуть зі Злучених Держав.

Загалом всї ті вісти вказують ясно на невідрадне положенє і на лихі відносини серед російської армії.

АВСТРІЙЦІ Й НІМЦІ НАСТУПАЮТЬ ЗНОВА НА МОСКАЛЇВ.

ЛОНДОН, 20. цьвітня. — З Букарешту подає кореспондент часописи „Таймс" отсї вісти:

„З Росії доносять, що **австрійсько-угорські війска виконали в ночи на 18-го цьвітня напад на російські становища на границї Бесарабії** (на північний схід від Черновець). Напад Австрійців відбито з великими стратами".

Урядові вісти, які наспіли тут з Петрограду, подають, що дня 17-ого цьвітня і в ночи слїдуючого дня **австрійсько-угорські війска вдарили два рази на російські війска в напрямі Стрия. Оба ті напади стоять зі собою в тісній злуці і мають правдоподібно на цїли утворенє одної одноцїльної боєвої лінії на північ від східних Карпат.**

Тут панує серед військових кругів загальне переконанє, що головну акцію, яка небаром розпічнеть ся, підоймуть Німці від Кракова в напрямі на схід.

Наступ Австрійців на лінії Стрий і на Буковині та наступ Німців від Кракова мають на цїли окружити російську армію в Карпатах і її полонити або змусити її до скорого відвороту на північний схід. Відворот Москалїв з причини таєня снїгів і взагалі з причини лихого стану галицьких доріг представляє великі трудности до побореня.

Так представляють самі Анґлійці безвихіднє положенє російської армії в Карпатах. Чи і о скілько здогади були правдиві, покаже недалека будучність.

МОСКАЛЇ ПОПАЛИ СЯ В ЗАСІДКУ І СТРАТИЛИ ТРИ БАТАЛЇОНИ ВІЙСКА.

ВІДЕНЬ (через Амстердам), 20. цьвітня. — Про неудачу Москалїв в Карпатах доносять телеґрами з австрійської головної кватири.

Три баталїони російської піхоти, які намагали дістати ся до місцевости Ісїрока Спрінґс, знайшли ся несподівано окружені з двох боків Австрійцями. Один баталїон цїлковито знищено, прочих два полонено. (Один баталїон піхоти складаєть ся з 4 компаній і числить в часї війни найменьше около 1000 жовнірів).

Москалїв запровадив в засідку угорський селянин, якого вони змусили, щоби був їх провідником. Коли Австрійці розпочали огонь, провідник пустив ся утїкати, але впав мертвий пропитий кулями московських карабінів.

Урядові рапорти стверджують, що загальне положенє не улягло ніяким змінам.

НОВА АВСТРІЙСЬКО-УГОРСЬКА ПОЗИЧКА НА ВОЄННІ ЦЇЛИ.

БЕРЛІН, 20. цьвітня. — З Відня надійшли вісти, що австрійсько угорське правительство затягає в німецьких банках нову позичку воєнну в сумі 800 мілїонів марок. В тій цїли видані облїґації будуть сплачені сейчас по скінченю війни з відшкодованя, яке Австрія одержить.

Ся телєграма вказує, що фінансові круги в Австрії і Німеччині числять зовсім певно на се, що обі держави вийдуть побідно.

В РОСІЙСЬКІЙ ПОЛЬЩІ:

ВСТУП ДО НОВОЇ КАМПАНІЇ ПРОТИ МОСКАЛЇВ.

БЕРЛІН, дня 20. цьвітня. — Головна німецька кватира оголосила отсї вісти з поля війни:

„**На сході загальне положенє не улягло жадним важнійшим змінам. В битвах на схід від Кальварії (в сувальській ґубернії) полонено 1.040 Москалїв і здобуто 7 машинових карабінів**".

АМСТЕРДАМ (через Лондон), 20. цьвітня. — По зломаню російської офензиви в Карпатах, розпочали німецькі війска наново операції здовж північної боєвої лінії, а передовсїм в околиці кріпости Осівця. Острілюванє сеї кріпости піднято знова з великою силою. Є надія, що рішаюча хвиля німецької побіди є недалека.

Дальше на захід німецькі війска від сторони Млави посувають ся в полудневосхіднім напрямі і зближили ся до міста Цеханова, якого оборонять сильні відділи російського війска.

В Карпатах німецькі й австрійські війска борють ся успішно з Москалями на північ від Ужока на лінії Волосате-Яворів-Козівка. Москалї подають ся чимраз дальше на півнін, полишаючи на поли битви тисячі убитих, ранених і полонених.

АВСТРІЙСЬКА АДМІНІСТРАЦІЯ В ПОЛЬСЬКІМ КОРОЛЇВСТВІ.

ВІДЕНЬ, 20 цьвітня. — В округах пйотрковської ґубернії заведено австрійську адмінїстрацію. По мурах міст розліплено оголошеня в німецькій, польській і російській мові, в яких подаєть ся до загальної відомости, що дотичні округи є тепер звільнені від російських прав а будуть обовязувати австрійські. Такими округами є тепер отсї: Пйотрків, Ченстохова, Новорадомск і Ляскі.

В РОСІЇ:

ГЕНЕРАЛ ДАНЇЛОВ ТИМЧАСОВИМ ЗАСТУПНИКОМ МИКОЛАЯ МИКОЛАЄВИЧА.

ЛОНДОН, 20. цьвітня. — **Тимчасовим заступником на час хороби великого князя Миколая Миколаєвича іменував цар ґенерала Данїлова, який брав живу участь в головнім ґенеральнім штабі, а якого вважають за одного із найспосібнійших російських вождів.**

Яка се хороба у Миколая Миколаєвича, се розяснили вже послідні вісти, а іменно пострів з руки ґенерала Сіверса. Як поведеть ся невому вивисшеному ґенералови, можна легко здогадувати ся. Так довго буде дуже спосібним, доки не набере по „щоцї", як богато инших його товаришів. Але тимразом буде бити відай вже сам цар, бо Миколай Миколаєвич недужає.

МОСКАЛЇ ПРО ГЕНЕРАЛА ГІНДЕНБУРҐА.

ПЕТРОГРАД (через Лондон), 20. цьвітня. — З достовірних жерел доносять, що неудача ґен. Гінденбурґа здобути Варшаву була причиною, що він стратив симпатію а навіть попав в неласку німецького цїсаря. Цїсар мав вже намір звільнити ґен. Гінденбурґа з його начального становища, але не мав його ким заступити. Остаточно рішив ся цїсар ще раз дати ґен. Гінденбурґови спромогу дати доказ своєї спосібности. Коли і тим разом йому не пощастить ся, увільненє ґен. Гінденбурґа буде порішеною справою.

Очевидно, що повисша телєграма з Петрограду належить до звичайних байок. Москалї нарочно пускають в сьвіт брехні про неспосібність Гінденбурґа, щоби в сей спосіб оправдати нездарність своїх власних вождів та послїдну подію між ґен. Сіверсом а Миколаєм Миколаєвичом.

У ФРАНЦІЇ:

ФРАНЦІЯ ПОКЛИКАЛА ВЖЕ 16 ЛІТНИХ ДО ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ.

БАЗЕЛЬ (Швайцарія), 20. цьвітня. — **Французькі часописи, які виходять в північній Франції, описують про страшні сцени, які мали місце, коли родичі пращали 16 літні дїти, покликані до служби військової.**

Часописи представляють велику небезпеку, яка грозить в будучности Франції з причини знищеня молодого поколїня. Вони домагають ся від правительства, щоби воно, заки вишле на поле бою 16 літні дїти, покликало всї старші роки без огляду на їх спосібність та щоби як найбільше щадили дїтий.

В ІТАЛІЇ:

ЗАГАДОЧНЕ СТАНОВИЩЕ ІТАЛЇЇ.

РИМ (через Париж і Лондон), 20. цьвітня. — Воєнні зоруженя в Італії переводять ся з горячковим поспіхом. Здовж австрійсько-італійської границї нагромаджують обі сторони великі скількости війск. В Триєстї закрито всї школи, бо будинки призначено на касарні для німецького війска, яке небаром має тут прибути.

Часописи, які стоять по сторонї Анґлії і її союзників, заповідають радісно, що перед упливом одного тижня вишле італійське правительство Австрії ультімат і розпічне сейчас воєнні кроки.

Вправдї півурядові жерела опрокидають вісти, неначе переговори між Італією й Австрією, які розпочав був німецький амбасадор Більов, були перервані. Помимо того уважають загально положенє за небезпечне. Навіть консервативні круги, які дотепер вірили, що Італія позістане на боцї від воєнної пожежи, починають тратити надію.

НЕДАЛЕКИЙ КОНЕЦЬ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. — РИМ МІСЦЕМ НЕДАЛЕКИХ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

РИМ, 20. цьвітня. — Протягом послідної доби рознесла ся в місті поголоска, що хвиля полагодженя пекучих міжнародних відносин є недалека та що є надія на близкий мир в Европі.

Місцем для мирових переговорів має бути Рим, який на се найліпше надаєть ся. В Римі перебуває тепер яко амбасадор Німеччини князь Більов, один із найспосібнійших німецьких дипльоматів. Дальше промовляє за тим ся обставина, що відносини до всїх европейських держав є дуже приязні.

Що мир вже зближаєть ся, заключають з того, що з весною не піднято борби з такою завзятостию, як сего загально сподівано ся.

НІХТО НЕ БАЖАЄ СОБІ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЗА ПОСЕРЕДНИКА В МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРАХ.

ВАШИНҐТОН, 20 цьвітня. — В урядових кругах панує переконанє, що Німеччина не уважає Злучених Держав за відповідного посередника в мирових переговорах. Противно, є навіть сумнів, чи Німеччина взагалі згодить ся на се, щоби Злучені Держави брали якунебудь участь в переговорах. Причиною сего неприхильного настрою в Німеччині супроти Злучених Держав є розяренє серед Німців задля достави оружя і инших воєнних матеріялів Анґлії і її союзникам, коли тимчасом для Німеччини здержали навіть доставу поживи.

Урядовою заявою Німеччини в тій справі супроти Злучених Держав треба вважати послїдну ноту німецького амбасадора Бернсторфа, яка виказала сторонничу самолюбну і чисто бизнесову політику Злучених Держав, яка зовсїм не лицювала великій державі пісдя проголошеня неутральности.

ПАРИЖ, 20. цьвітня. — Полковник Гаус, якого президент Вілсон вислав до Европи, щоби вплинути на воюючі держави в цїли покінченя війни, не був тут принятий з такою сердечностию, як сего надіяв ся. У Франції дасть ся відчути неприязний настрій супроти Злучених Держав, а то з тої причини, що Злучені Держави, користаючи з прикрого положеня союзників, казали собі дорого платити за всї воєнні достави. Сотки мілїонів долярів зиску опинило ся в кишенях американських бизнесменів.

Французькі політики дали полковникови Гаусови виминаючі відповіди, вказуючи, що на мирові переговори не надійшла ще відповідна пора.

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ

відбудуть ся:

1) **В НЕДІЛЮ ДНЯ 25. цьвітня о год. 2. пополудни в ПІТСБУРГ, ПА. в церковній гали під ч. 109. 7-ма улиця.**

2) **Того самого дня о годині 7. вечер в МОНЕСЕН, ПА. в салї Народного Дому.**

Реферує др. Семен Демидчук.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА!

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper.
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday, by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакция не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

МАЙТЕ СЛУХ!

Ще раз вертаємо до справи порушеної в попереднім числї, а то до цареславної агітації, яку зачали тепер ширити на велику скалю царські агенти. Вони не перебирають в средствах, а агітацийну технїку допровадили вони до досконалости. Цїла ватага паганячів звиває ся тепер між нашим народом, а свою дїяльність поширяють вони не лише між темним народом, **але навіть між інтелїгентнїйшими одиницями.** Розумієть ся, що иноді дістають вони належну відправу, але не є виключене, що тут і там знайдуть ся одиниці слабкого характеру, що з ріжних зглядів не можуть опертись підшептам та інтриґам і подають ся.

І ся проява є дуже сумна. Сумна вона тим, що між нашими людьми можуть знайти ся безхарактерні одиниці, які не розуміють добре **української** справи і попадають у зневіру. Зневірі пособляє також **бездїяльність наших провідників.** Ми прибиті невідрадними відносинами на американській Україні опустили руки і навіть не уважаємо за відповідне поширити противну агітацію. Нам здаєть ся, що те, що ми до тепер зробили, вистарчає для піддержаня народних мас. І власне ся **бездїяльність** може на нас помстити ся. Що в нас справдї панує бездїяльність, вказують факти: складки на Фонд визволеня України вплпвають слабо; зазиви центральних орґанїзацій до устроюваня віч не відносять успіху; заінтересоване пресою слабке; нема навіть слїду про звичайну, буденну роботу, як: концерти, представленя, вечерниці і т. п.

А ворог не спить; хитро підбирасть ся він до нас і старасть ся передовсїм **убити віру** в нашу слушну справу. Коли осягне се і захитає чоловіка, дальша робота йде легко. **А ми на се все глухі і слїпі.**

Правда, що всї ми прибиті горем рідного краю. Але власне доказом народної енерґії і живоности є, в тяжких хвилях не упадати на дусї. Передовсїм до сього покликані наші інтелїгенти. Що лише можуть, нехай роблять. Способи працї ми вже нераз згадували в нашій часописи. Нїхто отже не може вимовляти ся тим, що — мовляв — не знати, що робити. Коли **віча** є добрим агітацийним средством, то устроюймо віча. Матеріялу до обговореня аж надто богато. **Справа самостійної України**, наш найвисший національно політичний ідеал все буде в нас на дневнім порядку, аж доки сього ідеалу не здїйснимо. Підручником до обговореня сеї теми може бути брошура „Не скує душі живої" **д-ра** Демидчука. Кождий розділ в сїй брошурі може бути предметом окремого реферату. Тож нїхто не може вимовляти ся тим, що не знає, про що говорити...

Щодо устроюваня віч, то — о скільки знаємо — вибирасть ся тепер п. др. Семен Демидчук на поїздку по Америці з рефератами в справі самостійної України. Думаємо, що ся поїздка причинить ся до піднесеня духа в народї. Красномовність і сила вислову п. Демидчука є звісна пашому загалови в цїлій Америці, тож ми не сумнїваємо ся, що його поїздка принесе бажані успіхи. В тій справі повинні зеднати ся всї партії в кождій місцевости, бо справа є всїм нам спільна і дорога. Не сумніваємо ся, що сю справу підоприть всї наші свідомі, патріотичні одиниці. Тому до дїла, поки ще час! Не лишаймо ся по задї, але виконуймо самі свою долю.

МИХАЙЛО ПАВЛИК.

Одинокий на ложу недуги
З сьвітом горя робив порахунки,
І спитав ся: „Де братя, де други,
Де останні, прощальні цїлунки?

Я любив вас, учив — а ви нині
Позабули мене, опустили,
Пю терпінє гірке по краплині
І неплаканий йду до могили".

Зажурив ся, зітхнув, примкнув очи;
„Ох, як тяжко в неволї вмирати!"
Чорна хмара тягнула з півночи,
Десь далеко гудїли гармати.

Десь далеко горіло пів сьвіта.
Як у пеклі в огні клекотїло...
Мре під муром вдова неогріта,
Бє опівнїч годинник несміло.

Й одчинили ся двері у хату
І народу найшло повні сїни,
До постелї припали. „Наш тату!
Наш учителю!" „Хто ви?" „Ми тїни".

Бачить — тїни блїді і крівaві,
Куля, стричок, несказані болї.
Але око їх мріє о славі,
Але думка буяє круг волї.

Хоч конали як пси на морозї,
Дерли землю і з голоду пухли,
Не піддались чужій перемозї,
На крик волї вони не оглухли.

„Батьку! Батьку! Диви ся на рани,
На кріваві мужицькі долонї,
Ми порвали ворожі кайдани,
Хоч сконали самі на припонї.

Ти учив нас, як волю кохати,
Ти учив нас, де сьвіт, де темрява,
І, учив, як достойно вмирати,
Коли того ждати-ме справа.

Ми послухали тої науки,
За приміром великим йшли гідно,
І хоч крячуть над нами злі круки,
Ми ідемо зі сьвіта погідно.

Бо сповнили усе по закону,
Як веліла нам честь чоловіка.
Дали справі такого розгону,
Що вона не спинить ся до віка.

Їй уже не страшні казамати,
Нї Сибір, анї кнут, нї тирани,
Ми вже знаєм, як грають гармати,
Ми вже чули, як рвуть ся кайдани.

Ми дивились, як воля сміють ся,
Коли правда тьму чорну розсьвітить,
Хоч умремо, дїло не спинить ся,
Що почали батьки, скінчать дїти!"

Тихо стало як в келї чернечій,
Десь далеко гудїли гармати.
Опустились повіки старечі...
Міг спокійно і тихо вмирати.

Богдан Лепкий.

З ЦАРСТВА ГНЕТУ І ТЕМНОТИ.

(Що тепер дїєть ся в Росії).

Подаємо нашим читачам огляд російського „поступу" за два останні місяці минулого року. Факти, які подаємо, взяті всї до одного з самих російських часописий так, що нїхто з Москалїв не посьміє закинути нам, що ми їх „вигадали" або взяли з ворожих Росії закордонних ґазет. А факти дїйсно поучаючі, які незбито сьвідчать, як милять ся російські лїберали всякої масти, сподіваючи ся, що побіда Росії в теперішній війнї, отже побіда уряду і чорної сотнї, принесе Росії красші порядки. От сї факти:

„Свобода друку". (За падолист): Редактор петроградської ґазети „Копейка" Городецький дістав 6 місяців тюрми за допись з Києва про місцевих судових приставів; редактор московської ґазети „Столичная Молва" покараний грошевою карою (з заміною на 3 місяці тюрми) за статю „Нїмці в полонї"; редактори петроградських ґазет: „Речі" Іванов і „Современного Слова" Пришлєцов дістали по три місяці тюрми за замітки про віче на Путилівській фабрицї, уміщені ще четвертого линня. Редактор київської ґазети „Южная Жизнь" Дворецький в початку падолиста був покараний карою 100 рублїв за „перекручене телеґрами штабу кавказької армії", а при кінци падолиста головно-командуючий київського воєнного округа цїлком заборонив йому редаґувати і видавати якінебудь видання, а саму „Южную Жизнь" закрив. Редактор „Київської Мислї" дістав 200 рублїв кари за видрукованє справоздань з судової розправи про зворушення рекрутів в Радомишли. Редактор закритого українського журнала „Маяк" Шевченко дістав 6 місяців одиночної тюрми за видрукованє давнїйше двох статий. В Калузї закрито ґазету „Калужскій Курєр", а його редактор дістав ще в додатку 3 місяці тюрми, в Тамбові — „Тамбовскіє отклики", в Одесї нїмецьку ґазету, а в Минску польський тижневик за шкідливий напрям. В Фінляндії не лїпше: у Виборзї і Ганґе закрито в початку падолиста дві місцеві ґазети за вихваловане дїяльности нїмецького корабля „Емден". В Вільманстрандї закрито одну ґазету, в Тавастгусті другу, а цїлу її редакцию вислано в Томську ґубернію.

Щодо книжок, то маємо відомости про ухвалу петербурської Судової Палати про спаленє творів Толстого „Відновлене Пекла" і І. та V. тому його „Круга Чтенія", виданого в додатку до журнала „Ясная Поляна". Про її ухвалу щодо знищеня віршів „Кобзаря" Шевченка вже ми згадували.

(За грудень): Московська Судова Палата засудила редактора робітничої ґазети „Труд" Степанова на $1\frac{1}{2}$ року кріпости за статі друковані в лїтї минулого року. Ґазета „Русское Слово" одержала 3000 рублїв кари за статю „Д-р Кассо" (з приводу смерти міністра просьвіти Кассо). Ґазету „Утро Росії" покарано також на 3000 рублїв за замітку в рубрицї „Газетний День"; нїмецьку ґазету в Москві закрито за шкідливий напрям (напад ґазети на союзні з Росією держави: Анґлію і Францію); закрито також „Раннєе Утро" за уміщене статї „Під грозою ганебного миру" („образливої для Франції"). Ґазету „Русскія Ведомости" покарано на 500 рублїв за вступну статю. Київська військова цензура заборонила була продаж в київськім військовім окрузї московських часописий без окремого дозволу цензури і лише пізнїйше скасував головно-командуючий сю заборону. Закрито уманську ґазету „Провінціяльний Голос". Редактора „Одеських Новостей" Самокатова присудила Судова Палата на 2 роки кріпости за уміщене статї „Конець романа Рошпіна", а слїдом за тим ґенерал-ґубернатор закрив ґазету за „ширенє невірних чуток про військові операції союзних армій". За пару днїв одначе ґазеті знова позволено виходити за цїну 3000 рублїв „кари". Виленська Судова Палата присудила редактора польської ґазети на кару 50 рублїв, а видавця її на 3-тижневу одиночну вязницю за статі про російську шляхту й захоплене католицького костела. Варшавська Судова Палата присудила редактора польської ґазети „Слова" Зиґлярського на 25 руб. кари за „ширенє брехливих і підбурюючих проти властий відомостий". В Лїбаві закрито нїмецьку ґазету; в Саратові заборонено також нїмецьку ґазету, а в Дорпатї військові власти не дозволили видавати нїмецьку ґазету.

Редактора петербурської ґазети „Вечернєе Время" Б. Суворіна двічи покарано на 3000 рублїв. Раз за уміщене статї „День за днем", а вдруге за статї п. з. „Остзейці в міністерстві заграничних справ" і „Великі сподівання". В Фінляндії замкнув ґенерал-ґубернатор друкарню акціонерного Товариства „Куопіоска Нова Друкарня" за надруковане збірки поезий, а ґубернатор Міхельської ґубернії наложив 8000 марок кари на редактора ґазети „Віпунен" Розенберга за уміщене вірша під заг. „До Фінляндія".

Поліция вишукувала і конфіскувала отсї брошури: Устінов „Пєсни Труда", Збірник XVII. „Земля", дві брошури Анзімірова „Соціялізм і війна" та „За і проти війни" і брошуру під заголовком „На что подписаться въ 1915 году?".

* * *

Як уряд ставить ся до населеня, як боїть ся найменьшого впливу трохи вільнїйшої думки, показує його страх перед почином загалу **в справі книжок для ранених салдатів.** Читанє для салдатів обставлено страшною цензурою; котра мало що пропускає у шпиталї. З ґазет пропускають тільки шість нарочно видаваних для салдатів в чорносотеннім дусї часописий. Таксамо обмежений вибір книжок для ранених і хорих жовнірів. Імператорське „Вільно-Економічне Товариство" у Петербурзї хотїло прийти на поміч жовнїрам і впорядкувало ряд бібліотечок для шпиталів, але з сих його заходів нїчого не вийшло. Скрізь пійшли телеґрами, щоб сих бібліотек не пускати. Особливо вславив ся війною з бібліотечками Товариства курський ґубернатор Муратов, а також і инші. В Нижнім Новгородї серед заборонених книжок опинили ся навіть: Евангеліє, Молитвослов, Псалтир і т. д. Головно-командуючий Одеського воєнного округа заборонив „одержувати і ширити розсилані Вільно-економічним Товариством видання" під загрозою кари до 3000 рублїв або 3 місяців тюрми.

Чернигівський ґубернатор відкинув ухвалу городнянських земських зборів про зорґанізоване відчитів про війну і поширене серед населеня й ранених, що перебувають по лазаретах земства, ґеоґрафічних карт і популярних книжок.

Петербурська Судова Палата присудила робітника Вушарова до $1\frac{1}{2}$ року кріпости. Бушарова обвинувачувано за розклеюванє революційних протиурядових проклямацій. Тасама Палата засудила паню Ґеллїх на 2 роки кріпости за переховуванє партійної лїтератури жидівської соціял-демократичної орґанїзації „Бунд".

Московська Судова Палата засудила д. Шерпевського, лїкаря санаторії в Давосі на 8 місяців кріпости. Шерпевський в 1907. роцї втік за кордон, а тепер вернув ся, щоб „послужити рідному краєви". За се дістав заслужену кару. Тасама Палата засудила робітників-друкарів за належність до московської орґанїзації російської соціял-демократії — одного на 6 лїт катоґи (Новожилова), другого (Муравєва) на 4 роки, двох (Кузнєцова і Іванова) на засланє, двох на 3 роки кріпости (Гладишева і Кукуєва), а одного на 2 роки (Ніколаєва).

Київська Судова Палата засудила д. Мізерницького на рік кріпости. В 1907. роцї він втік за кордон, обвинувачений за належність до Радомиського Союза учителїв, а в минулім роцї вернув ся до Росії. Тасама Палата засудила на засланє за належність до київського міського комітету партії соціялїстів-революціонерів чотирох студентів: Озаркевича, Смолянського, Савченка і Лапкевича, студентку Слепинську і селянина Кищенка. Заводове товариство робітників-друкарів в Москві розвязано. В Ризі наказано робітникам розвязати заснований ними комітет для несеня помочи потерпівшим від війни. Дня 4. ст. ст. падолиста захопила петербурська поліция соціял-демократичну конференцію. Арештовано 11 людий; **серед них пятьох членів Державної Думи:** Бадаєва, Самойлова, Муранова, Шаґова і Петровського. Уряд надає сїй конференції дуже важне значінє. На нїй, мовляв, мав бути обговорений проєкт резолюції з приводу війни, в котрім підчеркнено, що **„найменьшим лихом було би пораженє царської монархії і її війск"**, і висувано потребу „всесторонної, поширеної на війска, пропаґанди революції і зорґанїзованя для сього тайних орґанїзацій серед війска". В день по арешті конференції перевела поліция численні арештованя і ревізії серед робітників і студентів. В Фінляндії великого шуму наробило **арештованє і висилка в Томську ґубернію бувшого предсідателя Сойму Свінхувуда** за відмову підлягти наказови ґенерал-ґубернатора, в якім той звільняв його з уряду повітового судї.

Недозволено скликати загальні збори української секції московського „Товариства Славянської Культури", на котрих мала обговорювати ся українська справа у звязи з сучасною війною.

Студент Ледер, який свого часу брав участь в збройнім повстаню на Московсько-Нижньо-Новгородській зелїзници, а потім втік і перебував за кордоном, вернув ся був тепер до Росії, заявляючи, що хоче покрити свої гріхи службою в чинній армії. За се дістав він 10 місяців вязниці. Воєнний суд розбирає в Нижнім Новгородї справу приналежности двох бувших урядників земства Фортакова і інжінєра Косткина до військової соціял-демократичної орґанїзації. За розрухи на Нязепетровськім заводї на Уралї засуджено 38 люда на тюрму.

У Харкові поліция переводить ревізію у фахових Товариств канцелярійних урядників. У Вильнї воєнний суд присудив за розрухи підчас мобілїзації трох селян на 4 роки тюрми кождого. За подібну справу в містї Котельничи засудив вятський окружний суд девять осіб на тюрму.

В Фінляндії потерпів Нордстрем за те, що не виконав розпорядженя ґенерал-ґубернатора про недопущенє Свінхувуда до виконуваня обовязків судї. Нордстрема звільнено з посади і присуджено на 3 місяці до тюрми. Виборський ґубернатор наложив на вільманстрандського бурмістра Уймонена і міських радних Гакцела та Пельтонена з початку 2000 марок кари на першого і 1000 на других, а далї в подвійній квоті на кождого з них за відмову допомагати російським властям переводити так званий „Закон про рівноправність", виданий в цїлях московщеня.

Осібно від усього того стоїть переслїдуванє Нїмців, котре дійшло до верхів. Дикі кари за приватну розмову по нїмецьки, за вивіски, оповістки, навіть візитівки нїмецькі, закрите нїмецьких шкіл, товариств, часописий (в балтійських провінціях і в південній Україні), заборона Нїмцям збирати ся „гуртами більш як по два чоловіки" (Теодосія), закрите віросповідних громад евангелистів і висилка їх проповідників у Сибір (з Одеси), і т. д. і т. д., не згадуючи вже про невимовні насильства проти підданих Нїмеччини і Австро-Угорщини, — все те завершує образ поповнених російською адміністрацією безправств.

Вкінци варто занотувати знані здавна факти увільненя студентів з університету за-незаплачене установлені плати за науку (1000 студентів київського університету), виставленє селянських маєтків на лїцитацію за незаплачене довгу Селянському Банкови (700 маєтків у самій Катеринославщинї). А щеж картина ся далека від повної виразности, бо раз, що ми не могли зібрати всїх фактів подаваних російськими часописями (факти, подані закордонною пресою ми вмисне опускали, аби не стягнути на себе й тїни обвинуваченя за „брехню"), бо й не могли мати повної збірки навіть важнїйших російських часописий, а друге — не всї-ж факти нотували ся в сих часописях. От чому наш огляд може трохи „блїдий", але всеж він досить виразний, аби можна було сумнївати ся, до чого іде царський уряд в Росії. Вказати на се було завданєм нашої статї.

(В. С. В. У.)

ПІСНЯ ПРО НЕДОЛЮ ГАЛИЧИНИ.

Ой зза гори високої
Зимний вітер дує,
А чого-ж то в Галичинї
Так нарід бідує?

Ой бідує, ой горює,
Аж жаль спогадати,
Бо став тепер в Галичинї
Москаль панувати.

Як зачала Москва дїка
Села рабувати,
То мусїли наші братя
Усе покидати...

Все мусїли покидати,
В Карпати втікати:
Вже не мають більше вони
До чого вертати...

Бо Москалї все забрали,
Решту попалили,
А хто не мав часу втечи,
То того убили.

Як не вбили, то зловили,
На Сибір заґнали,
Та над бідні невольники
Сторожу поклали.

Лишили ся бідні вдови,
Й малі сиротята:
Нї що з'їсти, нї в що вбрати ся
І спалена хата...!

Гей Ви, Братя, в Америцї,
Жаль у серци маймо!
Наших братів в Галичинї
Чим мож спомагаймо!

(З „К. Рус.")

МОБІЛЇЗАЦІЯ НА СИБІРИ.

Опис мобілїзації в глухім сибірськім селї.

Анґлійський журналїст Стефан Ґраґам, який в часї вибуху війни знайшовсь на селї в глубокій Сибіри, описує в лондонськім „Таймсї" спосіб проголошеня війни серед тамошного населеня. Повторяємо тут в скороченю:

„Я був в однім селї в горах Алтайських, на Сибіри, около 1.200 верств на полудне від сибірської зелїзниці. Тут дня 31. линня о годині 4-тій рано прийшла вістка о виповідженю війни.

„Моя ґаздиня, стара селянка, збудила мене нечайно серед загального гамору і крикнула менї над ухом: „Чи чуєте, що за новина? Війна! Війна!"

„Якийсь хлопчина, може 12-лїтний ішов через село, несучи в руках червону хоругов і викрикуючи що хвильки: „Війна, війна!" В цїлім селї почали збирати конї і ладити воєнні сторожі, бо „цар кличе своїх мужиків". Але куди, проти кого, хто є неприятелем — сего нїхто не знав. Памятаю — пише Ґраґам — що перед десяти роками, коли вибухла війна з Японією, дїялось те саме. Зразу говорили, що Китайці виповіли війну, опісля казали, що се війна з Анґлїєю. Щойно в чотири днї по виповідженю війни прийшли дальші вісти, з ким війна і нїхто не вірив, що почалась війна з Японією.

„Тепер нїхто не знав, хто є ворогом. Прийшла лиш телєґрама, покликуюча на війну всїх мущин від 18 до 42 року житя. З нечуваним поспіхом прибували до сїл ординанси з тайними приказами до козацького капітана. Замінений ординанс зміняв лиш коня і по пяти мінутах гнав дальше, до слїдуючого села. Кождого дня рано виставляли на кінцях села червону хоругов, а на ніч лїхтарні з червоного скла. Асентерували лиш такі конї, що були спосібні гнати денно 80 кільометрів. Сусїдна оселя складала ся з самих козаків. Кождий козак приводив отже свого коня, показував ветеринареви зуби сего коня і на тім кінчились оглядини. Опісля всї гнали до найблизшої зелїзничої стації, до віддаленого о 1.600 кільометрів Омска.

„Одного з слідуючих днів, а тямлю, се був четвер — пише дальше англійський кореспондент — о годині 8. рано принесли з церкви сьвячену воду і поставили начиннє з нею на середині дороги. Всі козаки з сусідства приходили на послідне богослуженє в церкві, найбільше з жінками, почім в процесії обходили сьвячену воду і піп кропив їх неустанно водою. Від попа дізнались, що війна є з Німцями. І знов ніхто не хотів вірити. Наконець усі поклякали, поцілували хрест, подаваний через попа і розійшлись на кілька годин...

„Вполудня зійшлись усі на поли, о три кільометри за селом, на працальний пир. Спекли собі цілого вола, спровадили відповідну скількість горілки, яку пили за здоровлє царя та за свою власне. По якімсь часі почали розбуджені учасники гуляти коло кітла. У сім танци було замітне те, що жінки не брали в ньому участи — се мабуть був воєнний танець. Що хвилі підносили на руках отамана. Таке тривало майже годину. Вкінци озвав ся голос трубки і в кілька хвиль були всі козаки на конях. Жінки проводили їх 30—40 кільометрів поза село, також на конях, а опісля слідувало працанє”.

В СПРАВІ ПОМОЧИ ДЛЯ НУЖДАРІВ З ГАЛИЧИНИ.

Англійська часопись „Кріщен Гералд” помістила дня 7. цьвітня 1915 року групу українських селян з Галичини, котрі „не були убогими перед війною”. Опісля поміщає зазив до складок на нещасливих Галичан; сей зазив звучить:

Those who know the peoples of Galicia, their habits and their land, and understand the effect of the war upon their fortunes, agree with observers on the spot that nowhere has war's affliction been more bitter. It is said that Belgium, at the height of its woe, might have ceased its sobbing out of very amazement at the miseries of these poor peasants on the frontiers of Austria and Russia.

Galicia, it is stated, has been almost depopulated. Villagers and farm dwellers alike have been thrust from their homes and forced to flee across the Carpathians into the regions around Vienna, there to accept what haven they could find. For countless numbers death opened the haven. Resistance to their fate was impossible. They became a people without a country, and for a refuge knocked at the door of a house threatened by famine and disease. How they have survived the winter, those hundreds upon hundreds of thousands of paupers, is beyond knowing. But there they are.

They were not paupers until the war made them so. They had been merchants, professional people, teachers, small farmers, laborers, housewives, happy children. There were aged and sickly among them as well. They are a part of a great people whose identity as a nation has long been destroyed. Representatives of the races of Galicia are numerous in the United States and become excellent citizens of this country. But in Galicia they were on their native soil, where for centuries their ancestors had dwelt. But now they are outcasts among the nations and dare not even hope as yet to return to their ruined possessions and start life anew. So there before the door of a house threatened by disease and famine they crouch, a nation in beggary. Little children have had all the play taken from them and all desire for play. Mothers have no incentive of homekeeping to cheer them; their one frantic task is to find food and shelter for themselves and little ones through each slow-dragging day.

Little has yet been done to relieve this terrible situation by the outside world. The Christian Herald has its committee at Vienna, to which it has forwarded funds for use among the destitute Austrians. We are now arranging for the appointment of a subcommittee, located at Vienna, but to work solely among the refugees from Galicia. We shall place ten thousand dollars at work there immediately the arrangements are completed. Would you not wish this were ten times ten thousand dollars? Can you conceive of greater deed for your charity than is presented by these hopeless objects of war's soulless course?

Так пишуть Американці про наш нарід, хоч називають нас Галичанами. Розуміє ся, що в ділах людського милосердя нема що оглядати ся на ріжницю між народами, але всім однаково спомагаєть ся. Одначе ми повинні використати і таку нагоду, щоби дати знати сьвітови про себе. А тимчасом ми боїмо ся посилати наших дітий до висших шкіл, щоби опісля могли інформувати чужих про наш нарід.

Але ще одна справа насуваєть ся на думку.

Коли як коли, але нині прийшов час і ми мусимо сказати собі: „Схаменім ся, будьмо люди”. Днесь мусимо сказати собі: „Проч з пиятикою”.

Днесь скажім собі: „Проч з самолюбством, нехай живе всенародна любов і самостійна Україна”. Днесь скажім собі: „Проч з партіями, ми одно тіло”.

Нині в краю наші родичі, братя, сестри, жінки і діти з голоду гинуть, а тут їх сини, мужі, братя, сестри по балях вискакують, десятками пелів пива випивають, десятками в карти програють і прокурюють і ані в думці їм не снить ся нужда й горе, яке переносить наша рідня!

Тому ми кличемо до Вас, Братя і Сестри: нині настав слушний час, щоби жертвувати на голодуючих і нещасних наших братів, більше як коли і більше як чужі. Нині повинен кождий, хто пє, половину меньше пити, а другу віддати вдові. Нині, хто програє, повинен програвати половину меньше, а другу дати сироті. Нині, хто курить, повинен половину меньше курити, а гроші за другу половину дати каліці. Нині, хто сильний духом і характером, повинен покинути все зло і відродитись і другого підтримати в добрім ділі і жити для Бога-Правди і для добра людий-братів.

Хто не зробить так під теперішну хвилю, се є знак, що він не спосібний до правдивого житя. Нині кождий, хто чує ся людиною, повинен поставити собі за ціль: що хто може, цента, два, пять, десять і т. д., зложити на народний жертвенник для нещасних жертв війни. Нині повинен бути і, мусить бути комітет до збираня жертв в кождім закутку, де Українці живуть і тим способом помочи нашим рідним в краю. **Не мусить богато давати, але мусить кождий дати.** Як довго сього не буде, то знак, що ми, Українці, не спосібні до народного житя.

Ану, Братя, покажім, що ще живе слава і воля.

За Український Академічний Кружок:

Тимко Рудий, голова,
Л. Стандрет, писар,
І. Яцентий, касієр.

З ТИЖНЯ

FRENCH SOLDIERS CHARGING
GENERAL HUERTA
COUNT VON BERNSTORFF
WILLIAM G. McADOO
PHOTOS BY AMERICAN PRESS ASSOCIATION
JOHN SKELTON WILLIAMS
PRESIDENT WILSON OPENING BASEBALL SEASON
REAR ADMIRAL FISKE
KRONPRINZ WILHELM

Французькі жовніри в атаку. — Генерал Гуерта, бувший президент Мексика, який утік був до Еспанії, повернув тепер до Злучених Держав. — Німецький амбасадор у Вашінґтоні граф фон Бернсторф скритикував остро Злучені Держави за їх нещиру невтральність супроти Німеччини і її союзників. — Банк Ріґса у Вашінґтоні обжалував Дж. С. Вілемса, біржевого контрольора, і Вілема Дж. МакАду, секретаря скарбу, о заговір на знищенє сього банку. — Бейсболовий сезон отворено дня 14. цьвітня: президент Вілсон розпочав гру між Вашінґтонами і Янкесами. — Контр-адмірал Фіске зрезиґнував із становища дорадника секретаря маринарки. — Німецький помічний кружляк „Кронпрінц Вільгельм” причалив до порту Нюпорт Нюс, Ва., затопивши за весь час свого побуту на мори 14 ворожих кораблів.

НОВИНКИ.

В ОБОРОНІ ПРОФ. ГРУШЕВСЬКОГО.

Як звісно, великого українського діяча, професора львівського університету, Михайла Грушевського, після довгого заключеня в київській тюрмі вислано на Сибір у Томську ґубернію.

Тепер до міністра народної просьвіти, ґр. Іґнатієва, прийшла просьба, підписана трома найвизначнійшими російськими вченими, академиками, аби на місце зсилки для проф. Грушевського назначили якенебудь університетське місто, де український вчений міг би продовжувати свою роботу, користаючи з бібліотек і семинарий.

З уваги, що проф. Грушевського заслано на Сибір на розпоряджене військових властий, ґр. Іґнатієв передав просьбу академиків у воєнне міністерство.

РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРА В АМЕРИЦІ.

В місті Репідас, Міш., у фабриці „Ар і Ко.” працює партія робітників, самих Москалів. Вони прийшли сюди перед двома роками і вже ширять російську культуру, бо навчили американських форманів брати хабарі. Заки прийшли Москалі, ніхто не знав про щось подібного. З початку дехто з Москалів дав форманови якийнебудь подарунок, як от ланцушок до годинника, дармовис, чи що иншого, а потім завели і до коршми. Формани дякували з початку за дарунки, а опісля так привикли, що зачали домагати ся сього від робітників. Управа фабрики про се не знає, як то Москалі, що привикли до рабства в своїм краю, вміють і тутки бути рабами і знайти собі пана, від котрого були би зависимі. Се й знак „русской” культури.

ЗАСУД НА АНАРХІСТІВ.

Анархісти Франк Абарно і Карміно Карбіне, котрі дня 2. марта б. р. хотіли кинути бомби в катедрі сьв. Патрика в Ню Йорку, засуджені на вязницю від 6 до 12 літ. Засуджених посадять у вязницю Сінґ-Сінґ.

ГОЛОДНІ.

Вечером по битві під Рішерак стрінули ся на рівнині два французькі полки.

Перший полк, котрий там розложив ся табором, називав ся від імени провінції Пікардія. Жовніри зложили оружє, посідали громадками, але розмови не зачинали. Їх журило неповодженє: вони не мали вже ні куль, ні пороху, ні навіть хліба.

Село було знищене, бо його захопила воєнна полоса. По хатах плач, подвіря пусті, стодоли в огни, а збіже, притолочене до землі, не сьміло вже піднести стебла в гору.

Ані хліба, ані пороху, ані куль! — хиба ще тілько, що ранені ноги не відмовили послуху. З віддали яких сто сяжнів долітав до них спів жовнірів з другого табору, добровольців з Гуфіє. Був се полк новобранців, післали отже його позаду, щоби рекрут навчив ся машерувати, тримати сильно крок і зносити труди.

Вони ще не знали, що то значить війна. Вийшли щойно з рамен материй, отже мали нову одіж; вони радували ся як діти, бо не знали, що їх чекає. Всі їли й пили весело. Подув вітру приносив з їх табору оклики радости, запах ясць та ярини, сьміх і запах вина та доброго мяса.

В першім таборі розмова:

— А прецінь можна би пійти там на обід.

Фельдвебель підніс рамена, спустив голову в діл і в задумі сказав:

— А то дітиска заїдають.

Саме переходив полковник:

— Зіставте їх у спокою; ще сказали би, що „Старий Пікардієць” годуєть ся від рекрутів. Впрочім пожива вже має прийти.

— А коли прийде?

По сьвятім Івані, в літі — відповів тарабанщик.

Фельдвебель бухнув сьміхом. Се розвеселило компанію, а за нею другу й трету — і всі забули про обід. Дали ся чути пісні — півголосом співали жовніри як свирщки і при огни файок почав западати гарний вечер без журби.

— Успокоїли ся мої люди — потішав себе полковник.

Війшов саме до шатра і обділював табакою жовнірів, коли зявив ся перед ним післанець.

— Панове! — каже полковник, коли перечитав розказ маршалка Койда, — нам треба скорим походом рушити до Фрайбурґа. Там нападають. Звиніть шатра і військо нехай буде готове.

Ся відомість скоро рознесла ся з одного табору до другого. Молоді рекрути позривали ся і скоро побігли до Пікардійців, щоби старих поздоровити. А сї приготовляли ся спокійно до штурму; хоч їх окружили ситі добровольці, жаден не зажадав хліба. Деякі з них хитали ся з ослабленя, инші сиділи як вмерлі, тримаючи ся за живіт, инші на пів ошалілі слухали співу своїх кишок. Богато крутило ся оголомшених, скорчених, з устами повними камінців; карабіни випадали їм з рук. Инші, ніжнійші й більше витривалі на терпіня, жували тютюн; їх блудні очи бігали по рекрутах, але вони жартували, приготовляючись до маршу. Один з них, малий і старий, з жовтою головою, званий Жовтим Дятелем гриз свій ремінь; оповідав рекрутам про облогу французьких твердинь, потім гарну історійку про Мізпоа, який сам один потягнув за собою два відділи Німців, а опісля оповідав подрібно про подвиги полку Кампрезіє.

Сї оповіданя стягали добровольців, котрі щораз то більшими гурмами покидали свій табор. Тисяч молодих голов усьміхало ся до старих. Даремні були зусиля офіцирів, які старали ся цагнати рекрутів до свого табору. Вони хотіли бачити приготованя до штурму. Поміж обома таборами почав ся рух. Старі Пікардійці пішли відвідувати молодих в їх таборі. Але за годину офіцири поставили на своїм і розділили оба табори. Вкінци гомін устав цілковито. Подих дня розяснив долину; уставлені в ряди, умундуровані, вимахуючи своїми триграннимн капелюхами, вирушили Пікардійці в похід при відгомоні бубна.

Відійшли з порожними жолудками як вчера й передвчера — жадні хліба і слави. Ішли в параді, характеристично дотикаючи землі пятами, а трийцять тічий — не людий — тягнуло велике пудло бубна. Минули гору, потім рівнину, відтак другу — коли нараз:

— Стій!

Полк станув.

До полковника припав фельдвебель добровольців на синенім кони.

— Пане полковнику, — каже він — ви бачили вчера в ночи нелад. Оба полки збратали ся. Видко було...

— А, знаменито собі поступили! — перебив йому полковник.

— Але заходили одні до других і з того вийшло, що наші вози зовсім випорожнені.

— Полковник зблід. Се був жовнір, який домагав ся безоглядно чесного поступованя під кождим зглядом.

— Крадіж?

Фельдвебель спустив голову.

Нїщо не говорили, але на кони відбували перегляд війска. Одначе полковник не добачив корисної зміни у своїх жовнірів. Були се кістяки, як і вчера. Всюди видко було лише опущені голови, калатанє щок, отяжілі блудні погляди, шукаючі за стравою. Полковник глянув на фельдвебля.

— Кажете, що ваші вози...

— Так, наші полкові вози, пане полковник, цілковито сплюндровані. Прошу дуже, нехай пан полковник скажуть випорожнити торби. Все зрабовано, сплюндровано.

— Пане, — каже полковник — не посувайте свого жарту за далеко! Подивіть ся на моїх людий; таж вони ледви тримають ся.

Пікардійці слухали. Ніхто не рушив ся. Ноги зістали позаду, неначе закостеніли в маршу, а кількох тарабанщиків тримали у воздусі палочки.

— Прецінь я цікавий знати, що вони взяли від вас. Чи може ваші припаси рижу?

— Ні.
— Ваше мясо?
— Ні.
— Ваше вино?
— Ні.
— Щож отже взяли — питаю ще раз — може хліб?
— Алеж ви в блуді, пане полковник, ваш жовнір не рушить хліба!
— То щож?
— Але забрали девять тисяч фунтів пороху і наші мішки з кулями.

Очи полковника нагло заблищали. Він зміряв фельдвебля таким оком, що той аж подав ся взад... А обіймаючи оком тих людий, котрі, хоч могли поживити ся, не взяли хліба, лише амуніцію, щоби мали чим воювати, — крикнув:

— Ходім обійти Фрайбурґ. — Вперед, хлопці! Отсе я, ваш полковник, складаю вам поклін.

Загомоніли бубни, а жовнірам посипали ся іскри з очий. І стало ся диво; перевага власти і повага були по стороні полку; він був тепер паном. А йшов рівним, певним кроком.

Полковник усунув ся на бік, неначе би його становище не мало вже ніякого значіня. Салютував шаблею, здіймив капелюх і — він, марґраф де Келчи, полковник, пан з Шатовіє, кревний родів де Фоа, де Шоазель, де Бовіґонь, де Ванґуйон — чекав в поставі повній пошани аж перейшов останний жовнір полку, блідий, але гарний терпінєм і гордостию.

ДО ІСТОРІЇ НАШИХ КОЛЬОНІЙ.

Кілька разів уже давали ся чути голоси за зладженєм української національної статистики в Злучених Державах. Є се одна з найтяжших справ, бо вимагає богато праці: трудність лежить також в тім, що число Українців по містах часто змінясть ся, бо зависить від умов праці та відносин в старім краю. Мимо сього однак така праця буде цінним матеріялом для будучого історика американської України, тим більше, що статистика повинна обняти все, що вказує на розвій національного житя в кольонії. Оттут подаю зразок такої „статистики” української кольонії

Перт Амбой, Н. Дж.

Українські поселенці з повіта Сянік, Ліско і Добромиль прибули сюди перед 20 літами. Жили тоді спільно з Поляками і ходили до польського костела. Коли зачали прибувати в більшім числі угорські Русини, збудовано в 1898 р. гр. кат. церков сьв. Івана Хрестителя. В 1902 р. заложено братство сьв. Миколая, яко відділ У. Н. С., до нього вписало ся 20 членів. Коли число галицьких Українців почало зростати, почали деякі передові громадяни, між ними Микола Ваверчак, Михайло Хрін, братя Антін і Кирило Пелещаки орґанізувати *свою окрему парохію*. Помагали їм: о. Микола Підгорецький з Ню Йорку і о. Александер Улицький з Джерзи Сіти. Теперішну гр.-кат. (галицьку) церков Успенія збудовано в 1908 р. коштом $13.000. Першим парохом був о. Конст. Курило. Тоді було вже 3 відділи У. Н. С.: братство сьв. Николая, тов. Січ і бр. сьв. Василія. З повстанєм церкви заложено церковне братство Успенія, а небавом зорґанізовано самостійне сестрицтво сьв. Ольги. Школу поміщено в церковній гали; учив дякоучитель Теодор Гуцуляк, тепер дякоучитель Іван Пероговський.

В 1909 р. прийшов теперішний парох о. Йосиф Чаплинський; під його проводом вивінувано і прикрашено церков коштом $5.000, збудовано парохіяльний дім коштом $7.000 і куплено цвинтар за $3.000, закуплено обстанову до школи за $200.

Число орґанізацій нині зросло. Кромі трох висше згаданих відділів (мужеських) У. Н. С. є ще один жіночий відділ У. Н. С., один відділ Р. Н. С., один відділ „Провидїня”, одно церковне братство і одно церковне сестрицтво. В 1913 р. заложено парохіяльну читальню „Просьвіти”, членів около 50. Читаль-

ня містить ся в церковній гали, має бібліотеку і часописи. Є хор під управою п. Івана Переговського і аматорський кружок під проводом п. Юлії Зволинської і п. Переговського.

Школа в церковній гали, має тепер 85 дітий (хлопців 42, дівчат 43).

До української громади, яка ґрупується около сеї парохії, належить около 1.000 людий з Перт Амою. До сеї громади причисляють ся нечисленні Українці зі сусідних місцевостий: Ровей (35 людий), Ню Бронсвік (60 людий), Рарітан (100 людий, є відділ У. Н. С.), Бавндбрук (30 людий, відділ У. Н. С.), Олд Брідж (25 людий).

Галицькі москвофіли належать до угро-руської парохії, російські Українці мешкають між галицькими і жиють зовсім в згоді.

Майже всі Українці є зарібниками. Працюють в рафінерії металів, зарібки добрі, робота тяжка. Заробок $2—5 денно. Меньша часть працює в смолярни (платня $2.00 денно), у фабриці дроту (платня $2—4); тут працюють і женщини, а в поперед згаданих фабриках лише мущини. Виключно женщини працюють в циґаровни і фабриці хусточок, робота на акорд. В околици є богато цеголень.

Самостійних бизнесменів Українців мало: 2 сальонїстів, 2 ґросерників, 1 музикант, 1 погребник і 3 перевозових підприємців.

Найбільше людий походить з галицьких повітів: Сянік, Ліско, Рогатин, Перемишль, Добромиль, Перемишляни.

Отсї дати подалї менї: о. Й. Чаплинський, Николай Ваверчак, Михайло Хрін, Іван Переговський, Пилип Щуцький, Михайло Чумер і Яким Міґус.

Д-р. С. Д.

ДОПИСИ.

З ЕМБРІДЖ, ПА.

Дня 11. цьвітня б. р. відограли члени читальнї „Просьвіта" в Емрідж, Па., представленє „Ворожбит". Представленє се випало знаменито, публики зійшлось доволї. Помежи публикою було видно Поляків, наших доморідних кацапів, Словенців, Італїйців і Греків. Як згадано висше, представленє випало знаменито, тож не думаю над ним розводитись, але хочу сказати дещо про публику.

Публика заховалась дуже нечемно. Коли появились на сценї аматори, публика сейчас зчинила крик і сьміх, що не мож було чути нїчого, тільки що дивились на рухи цигана, а до того сиділи мущини коло женщин в капелюхах, курили циґаретки і т. п. Не беру сего за зле публицї, але тут вина самого предсїдателя читальнї. Перед розпочатєм представленя предсїдатель повинен був вийти перед публику і попросити, щоб в часї представленя заховалась спокійно і спевностию булаб публика се учинила. Пізнїйше, як я довідав ся від членів читальнї, то предсїдатель не так що мав упімнути публику, але не був присутний на гали, тільки черпав дома розум з фляшки (щобим знав, хто єсть предсїдатель, то бим його імя опубликував).

Чи не лучше би було, щоб члени читальнї скинули такого предсїдателя, котрий в таку важну хвилю межи них не явив ся, а предсїдателем вибрали місцевого пароха.

На похвалу заслугує місцева музика під проводом сьвященика. Велике враженє викликала „деклямація" з теперішної війни так, що по скінченю її довший час тривали оплески, а немило було дивитись, як музика заграла український гимн „Ще не вмерла Україна", а публика зі своїх місць не піднесла ся.

Гість.

ПОДЯКА.

Я низше підписана вдовиця по бл. п. Антонї Гойсак, членови 106 відділу У. Н. Союза в Шікаґо, Ілл., складаю сердечну подяку У. Н. Союзови і його Головним Урядникам за виплаченє менї посмертної запомоги по моїм мужови в сумі тисячу долярів. Тепер я переконала ся, що У. Н. Союз є найлїпша орґанізація в Америцї, бо що ся кому належить, то всьо виплачує, а не так як инші орґанїзації. Мій бл. п. муж належав також до орґанїзації анґлїйської і був обезпечений на $500.00, а по його смерти виплатили менї лише $400.00. Я не знаю чому, бо мій муж належав до тої орґанїзації кілька років. І така справедливість в чужих орґанїзаціях. Тож радабим була, щоби всї Українцї належали до одної орґанїзації, то єсть до У. Н. Союза, а не так як тепер ся робить, що сотка Українців закладають иншу орґанїзацію, а як два членів помре, то не мають чим виплачувати бідним сиротам та вдовицям по їх померших батьках і мужах.

Зофія Гойсак.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ СЕМА ЛЇСТА СТРАТ УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ В ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНЇ УКРАЇНЦІВ. ЦІНА ОДНОЇ ЛЇСТИ 15 ЦНТ., СІМОХ ЛЇСТ РАЗОМ 75 ЦНТ. НАБУТИ ЇХ МОЖНА В „СВОБОДЇ".

ДО ВІДОМА МІСЦЕВИМ УРЯДНИКАМ УКР. НАР. СОЮЗА.

Поважані Пасове: —

Отсим повідомляє ся Вас, що нові чартери для відділів Укр. Нар. Союза вже є готові до висилки.

Новий чартер отримає кождий відділ даром, однак заки розпічне ся висилка нових чартерів, обовязком місцевих секретарів є в як найкоротшім часї звернути до головного уряду старі чартери на адресу **Ukrainian National Association, Box 76, Jersey City, N. J.**

Хто пришле старий чартер скорше, отримає скорше новий. Нові чартери є дуже гарно викінчені і є тої самої величини що і старі.

Нові грамоти є на викінченю і в коротків часї будуть готові до висилки.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 17-го цьвітня 1915 р.

Головний Уряд Укр. Нар. Союза

В неділю дня 25-ого с. м. о 6-тій годинї вечер в гали гр.-кат. церкви в Ню Йорку, Н. Й. (Іст 7-ма улиця), буде мав делєгат Пр. Комісії У. Н. Союза популярний відчит, ілюстрований сьвітляними образками, на котрий то відчит всїх запрашає ся.

Дм. Андрейко,
секр. Пр. Ком. У. Н. С.

ВІД ПР. КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗА.

Богато з місцевих відпоручників Пр. Комісії У. Н. Союза, які в роцї 1914 одержали для розпродажі книжки з „Просьвіти" — до нинї своїх рахунків єще не вирівнали.

Отсим пригадуєсь і просить ся усїх тих панів відпоручників, щоби поконець сего місяця вирівнали згаданий висше їх рахунок чито відсилаючи для каси „Просьвіти" довжну квоту, чито звертаючи нерозпродані книжки; в противнім разї Пр. Ком. У. Н. Союза буде приневолена виказати їх як довжників в своїм касовім справозданю, яке в своїм часї подасть ся в „Свободї" до загального відома.

о. Вол. Сполітакевич,
гол. Пр. Ком. У. Н. С.

Дм. Андрейко,
секр. Пр. Ком. У. Н. С.

Вол. Лотоцький,
кас. Пр. Ком. У. Н. С.

Жарти.

Обманець.

Перед судом у Москві став властитель дому, позиваючий рентівника, що він не заплатив ренту за кілька місяців. Обжалуваний оправдав ся тим, що показав судії всі квити за гроші, що платив він ренту. Справа була ясна — позиваючий програв.

По розправі питає адвокат позиваючого: Як могли ви менї давати таку справу, коли згори можна було знати, що ви її програєте?

— В тім то й ціла річ, що я думав, що виграю.

— Як то? Може квити були підроблені?

— О нї, — відповів зітхаючи позиваючий. — Вони всї були правдиві.

— То чому-ж ви сподївали ся виграти?

— Тому, що сей „падлєц" мене ощукав. По пяному присягав переді мною, що погубив квити, а я йому повірив і запізвав його, а він квити поховав і показав аж в суді. Чи я винен, що він такий обманець?

Лїпший живий швець.

Вдова по докторі стрітила на улицї свою давнїйшу наймичку. — Я чула, що ти вийшла замуж, — сказала до неї.

— Так, — відповіла наймичка.

— Яке-ж його занятє?

— Швець.

Панї скривила губи. — Не могла лучше вибрати?

— О, прошу панї, я думаю, що живий швець більше варт ніж померший доктор.

* * *

— До якої політичної партії належить безрога?

— Кожда безрога є кацапом тому, що має з переду рило, щоби рити, а з заду йор для окраси.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ВЕСТ НЮТОН, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 255, повідомляє всїх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеть ся дня 9. мая в домі Василя Шищука. На сей мітинґ мають явити ся всї члени, бо суть дуже важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — В. Шищук, секр.

ДЕРРИ, ПА. Братство 113 відділу і Братство 227. відділу зробили спеціяльний мітинґ і на тім мітинґу злучили разом оба відділи в оден відділ 113-тий під назвою Братство сьв. Івана Хрестителя. До сего нового відділу вибрано отсих урядників: А. Королевят, предс.; М. Філовят, заст. предс.; А. Королевят, кас.; А. Клим, заст. кас.; А. Курчак, секр.; П. Шафрон, заст. секр.; Н. Курчак, дозорець хорих; А. Кузємчак, дверник; М. Філовят і Н. Курчак, контрольори. — А. Королевят, предс.; А. Курчак, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. сьв. О. Николая, від. 106, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинґ відбуде ся дня 25. цьвітня о годинї 1.30. На тім мітинґу буде справозданє контрольної комісї, тож кождий член мусить бути присутний, аби знав, кілько гроший є в касї. Нових членів буде приниматн ся без вступного до Братства, а до У. Н. Союза після статута. Ті члени, що були суспендовані в місяци марті, можуть прийти на мітинґ і заплатити свої належности, а тоді будуть приняті наново в члени У. Н. Союза. Ті члени, що не прийдуть на сей мітинґ, а є винні за два місяці, будуть суспендовані. — П. Дрозд, предс.; П. Коцовський, кас.; О. Дідух, секр.

КАСОВИЙ ЗВІТ УКР. НАР. СОЮЗА

за місяць март 1915 р.

ПРИХОДИ:

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	295.32	16.	28.36
2.	97.61	17.	10.62
3.	154.64	18.	36.83
4.	98.71	19.	15.72
9.	7.56	21.	28.90
10.	163.76	22.	38.84
11.	7.76	24.	23.79
12.	162.43	25.	9.66
13.	61.04	28.	45.81
15.	19.73	29.	119.41

Відділ	запл.	Відділ	запл.
30.	106.11	230.	28.41
38.	184.05	233.	38.76
39.	51.05	234.	42.34
41.	26.44	235.	51.05
42.	40.62	237.	110.60
43.	18.24	238.	8.45
45.	62.55	239.	121.86
47.	52.73	240.	23.88
50.	18.45	241.	34.15
51.	29.48	243.	27.87
52.	31.05	244.	40.48
53.	37.77	245.	25.41
56.	51.43	246.	22.22
57.	59.21	247.	66.58
63.	115.54	248.	20.60
65.	110.38	250.	25.25
66.	66.45	251.	43.08
67.	32.21	254.	16.16
69.	41.65	255.	28.93
70.	199.81	256.	24.94
71.	31.06	258.	23.22
73.	18.43	259.	68.41
74.	21.01	262.	14.41
76.	128.69	263.	13.76
77.	19.85	270.	61.47
78.	72.95	271.	6.69
81.	66.88	274.	33.13
82.	27.22	275.	47.38
86.	10.17	276.	76.27
87.	50.43	277.	41.22
88.	13.24	278.	44.39
89.	6.14	282.	41.63
90.	16.71	283.	31.07
91.	100.84	286.	15.79
94.	34.83	288.	48.60
98.	61.06	289.	28.05
99.	100.19	290.	26.05
102.	115.35	291.	37.89
104.	105.60	292.	68.82
105.	45.90	293.	10.74
106.	238.00	296.	79.00
109.	97.70	300.	104.24
112.	25.36	301.	78.42
113.	44.25	303.	15.45
117.	85.89	305.	43.31
123.	40.63	307.	8.92
124.	25.37	308.	25.99
127.	89.60	314.	16.52
128.	38.19	315.	24.28
132.	45.01	316.	60.46
133.	131.89	317.	49.73
135.	27.70	318.	53.65
136.	78.00	320.	9.95
137.	40.90	321.	22.45
138.	15.45	322.	24.90
140.	45.26	323.	39.74
142.	75.93	324.	24.14
145.	27.03	325.	27.38
146.	36.80	326.	58.79
147.	57.85	330.	57.71
148.	21.63	332.	30.40
149.	42.69	334.	9.00
150.	17.22	336.	40.86
151.	47.85	338.	90.64
155.	111.71	339.	45.13
160.	70.27	341.	19.53
162.	14.24	342.	30.85
164.	4.78	344.	29.71
165.	88.10	346.	10.49
168.	39.24	347.	24.09
170.	115.15	349.	21.65
171.	14.41	350.	53.70
173.	46.32	351.	17.99
174.	29.15	354.	22.67
175.	70.56	355.	35.45
178.	26.56	356.	12.45
179.	77.82	357.	24.04
180.	4.09	360.	34.23
181.	22.97	362.	15.12
187.	83.87	363.	37.12
191.	58.75	364.	12.37
192.	76.83	365.	40.04
194.	31.69	366.	55.71
195.	32.45	367.	33.26
198.	19.15	369.	32.38
200.	42.96	370.	21.10
202.	26.73	371.	25.43
203.	33.45	373.	49.74
205.	24.60	378.	7.92
206.	38.80	379.	31.01
209.	83.41	380.	33.04
210.	30.04	381.	21.37
211.	40.51	384.	33.27
213.	91.32	385.	8.97
214.	20.07	386.	14.89
215.	41.53	388.	17.24
217.	95.00	391.	36.75
218.	85.11	392.	10.93
220.	32.94	393.	19.75
221.	155.31	394.	12.08
223.	29.70	395.	3.65
224.	35.35	396.	30.96
225.	97.26	397.	20.42
227.	34.79	400.	37.65
228.	44.78	401.	28.54
229.	228.98	402.	37.85

Д. Венґрин, сирітська часть	400.00
А. Шаршонь, кап. і %	108.55
К. Станицький, %	22.91
С. Калакука, %	50.00
І. Качмарчик, %	100.00
„Свобода", кап. і %	114.00
„Свобода", рент	150.00
„Просьвіта", рент	24.00
У. Н. Союз, рент	30.00
С. Гладкий, рент	10.00
Вкладки членів за діти	451.98
Приходи друкарнї	4.370.01
Приходи за март	**17.027.10**

РОЗХОДИ:

Посмертне по бл. п.:

Фенія Феценко, від. 228	1.000.00
Дмитро Венґрин, від. 136	1.000.00
Николай Кертичак, від. 278	1.000.00
Теодозія Яблонська, від. 133	1.000.00
Іван Павловський, від. 117	1.000.00
Марко Тарбай, від. 4	1.000.00
Антін Гойсак, від. 106	1.000.00
Афтан Фентон, від. 76	1.000.00

Запомоги з фонду посмертного:

Аким Коцяла, від. 296, зломанє крижий	100.00
Юрій Лопух, від. 90, пропукл.	100.00
Войтїх Кічіровський, від. 59, сухоти	100.00
Алексій Бараняк, від. 198, гостець	100.00
Дмитро Бончак, від. 244, втрата ока	200.00
Мартин Ґолїнський, від. 298, сухоти	100.00
Василь Матковський, від. 38, втрата ока	200.00

Запомоги з фонду убогих:

Петро Добощинський, від 3, звихненє клуба	50.00
Іван Милянич, від. 102, сильне ушкодженє очий	100.00
Марія Шпук, від. 91, сухоти	75.00
Григорій Майбук, від. 123, втрата пальців	200.00
Семен Вітяк, від. 18, втрата пальців	50.00

Запомоги з фонду народного:

Михайло Жаткович, з причини смерти сина Йосифа (від. 92)	200.00
Николай Ридош, з прич. смерти доньки Марії (від. 104)	200.00
Николай Лапічак, з прич. смерти доньки Анни (від. 38)	200.00

Сирітські части по бл. п.:

Іван Манда, від. 265	300.00
Йосиф Палиця, від. 139	484.00
Іван Оравський, від. 59	453.75
Михайло Циґан, від. 163	675.00
Стефан Стависький, від. 31	200.00
Іван Бардаль, від. 133	500.00
Михайло Мацура, від. 5	55.45
Петро Баволяк, від. 53	300.00

Адміністраційні видатки:

Платні головних урядників	290.00
Поміч при реорґанізації	279.00
Кошти реорґанізації	1.265.50
Платня гол. опікуна	65.00
Книги і друки	949.25
Платня головного лїкаря	41.25
Офісові видатки	339.21
Рент за март	30.00
Правні кошти	25.00
Протестовані чеки	29.66
„Свобода" за лютий і март	1.523.00
„Просьвіта" за лютий	217.80
„Цьвітка" за лютий і март	260.00
Українська Народна Рада	500.00
На фонд М. Січинського	200.00
Розходи друкарнї	4.195.30
Розходи за март	**23.153.17**
Готівка з кін. лютого 1915	$189.198.11
Приходи в марті	17.02710
Разом	$206.225.21
Розходи в марті	23.153.17
Готівка з кін. марта 1915	$183.072.04

БІЛЯНС
з днем 31. марта 1915 р.

Стан чинний.

Готівка	$183.072.04
Морґечі	34.639.73
Реальність	19.500.00
Друкарня	25.550.00
	$262.761.77

Стан довжний.

Фонд посмертний	$30.820.57
„ резервовий	105.164.69
„ адміністраційний	44.887.59
„ убогих	10.977.88
„ народний	9.814.47
„ сирітський	61.096.57
	$262.761.77

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. кас. У. Н. С.
С. Ядловський, г. фін. секр. У. Н. С.

ВИКАЗ

убитих, ранених, полонених і пропавших Українців у теперішній війні.

—o—

СКОРОЧЕНЯ:

п. == піхота (інфантерія)
стр. == стрільці (єгри)
у. == улани
д. == драгони
а. == артилерія (полева)
а. кн. == артилерія кінна
а. гір. == артилерія гірська
а. кр. == артилерія кріпосна
г. == гавбиці (полеві)
г. т. == гавбиці тяжкі
пи. == піоніри
сап. == сапери
тр. == трен (достава амуніції і живности)
с. == санітети
л. == ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. == улани ляндвери
а. л. == артилерія ляндвери
г. л. == гавбиці ляндвери
з. о. == загальне ополчене (ляндштурм)
ж. == жандармерія
ск. ст. == скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

—o—

(Дальше).

РАНЕНІ:

Адамчик Іван, 20 п.
Арендарчик Стефан, 20 п.
Бафія Йосиф, 20 п.
Баран Киріян, 20 п.
Ботнарик Андрій, 20 п.
Буланда Іван, 20 п.
Віланкович Станислав, 20 п.
Віляк Петро, 20 п.
Возняк Йосиф, 57 п.
Голот Дмитро, 20 п.
Головач Дмитро, 20 п.
Головач Панько, 20 п.
Гаран Йосиф, 20 п.
Далиняк Теодор, 57 п.
Качмарчик Мартин, 20 п.
Камінський Михайло, 20 п.
Колодій Йосиф, 20 п.
Кондолевич Гнат, 20 п.
Конець Йосиф, 20 п.
Ковальчик Йосиф, 57 п.
Крайняк Іван, 20 п.
Крет Петро, 20 п.
Кухта Антін, 20 п.
Лабуз Іван, 20 п.
Ланчинський Яків, 20 п.
Малецький Яків, 20 п.
Маркевич Севастіян, 20 п.
Мастюх Дмитро, 20 п.
Михняк Дмитро, 20 п.
Міка Михайло, 20 п.
Мікульський Петро, 20 п.
Мордарський Йосиф, 20 п.
Мотика Іван, 20 п.
Миша Іван, 20 п.
Нехаєвич Михайло, 20 п.
Новак Іван, 20 п.
Олійрчик Іван, 20 п.
Олеснєвич Філярій, 20 п.
Онуфрійчук Стефан, 14 д.
Павликовський Андрій, 20 п.
Пивовар Петро, 20 п.
Прибилович Йосиф, 20 п.
Рошкович Яків, 57 п.
Рикала Іван, 20 п.
Стахура Войтко, 20 п.
Ставарський Михайло, 20 п.
Столовський Яків, 20 п.
Сус Никита, 20 п.
Уран Йосиф, 20 п.
Цебуля Яків, 20 п.
Цісовський Володислав, 20 п.
Цюла Іван, 20 п.
Чая Теофіль, 20 п.
Штекла Іван, 20 п.
Ясінський Едвард, 20 п.
Яськовський Григорій, 20 п.

ДОПОВНЕНЯ І ПОПРАВКИ
оголошені в лісті ч. 99.

До лісти страт ч. 15:

Гулак Петро, 80 п., ранений
Лебединський Іван, 80 п., ранений
Пухир Андрій (замісць Антін), 57 п., убитий.

Листа утрат ч. 100
видана 12. січня 1915.

УБИТІ:

Гобашевський Омелян (капітан), 45 п. (18. X, 1914)
Антоник Іван, 10 а. кн. (7. XII, 1914)
Бабицький Пилип, 18 л.
Балигродський Іван, 45 п. (22. XI, 1914)
Барзінський Йосиф, 45 п. (2. XI, 1914)
Баторима Лука, 45 п. (21. X, 14)
Березовський, інф., 45 п. (22. X, 1914)
Березницький Володимир, 18 л. (15. X, 1914)
Біляк Григорій, 18 л. (4—5. X, 1914)
Білинський Іван, 45 п. (2. XI, 1914)
Біндер, інф., 45 п. (22. X, 1914)
Бобак Іван, 45 п. (2. XI, 1914)
Бобяк Никола, 45 п. (8. XII, 14)
Больд Никола, 45 п. (23. XI, 14)
Борух Антін, 34 л.
Бреннер Павло, 45 п. (22. X, 14)
Бугель Антін, 18 л. (11—20. XI, 1914)
Буньо Франко, 45 п. (22. X, 14)
Бурик Іван, 45 п. (22. XI, 1914)
Ваплавський Петро, 45 п. (7. XII, 1914)
Василишка Данило, 34 л.
Верба Теодор, 45 п. (22. X, 14)
Вердак Семен, 18 л. (21—31. X, 1914)
Винницький Станислав, 45 п. (18. X, 1914)
Випретюк Грицько, 45 п. (23. X, 1914)
Волошин, інф., 45 п. (22. X, 14)
Волошин Маріян, 45 п. (2. XI, 14)
Воробій Михайло, 34 л.
Вовчкович Станислав, 45 п. (21. XI, 1914)
Возний Василь, 45 п. (18. X, 14)
Гадам Іван, 18 л. (1—3. XI, 14)
Галелюка Михайло, 18 л. (11—20. XI, 1914)
Гаргай, інф., 45 п. (22. X, 1914)
Гаврилко Гриць, 18 л. (21. XI, 14)
Гендзак, інф., 18 л. (11—20. XI, 1914)
Гербут Теодор, 18 л. (11—20. XI, 1914)
Гнатишин Олекса, 45 п. (23. XI, 1914)
Годик Стефан, 45 п. (22. XI, 14)
Гричинюк Йосиф, 45 п. (21. X, 14)
Гитла Франко, 45 п. (22. X, 1914)
Ґамолка Іван, 45 п. (22. XI, 1914)
Ґерлях Франко, 45 п. (7. XII, 14)
Ґінальський Андрій, 45 п. (18. X, 1914)
Горелюк Михайло, 45 п. (18. X, 1914)
Горникевич Никола, 45 п. (18. X, 1914)
Данчак Андрій, 18 л. (21. XI, 14)
Данчак Іван, 45 п. (18. X, 14)
Долинський Іван, 45 п. (20. XI, 1914)
Драґон Андрій, 45 п. (20. X, 14)
Древиновський Станислав, 18 л. (падолист 1914)
Дроздович Антін, 34 л.
Дудяк Станислав, 18 л. (11—20. XI, 1914)
Ердайчук Іван, 45 п. (21. X, 14)
Жилка Станислав, 45 п. (2. XI, 1914)
Заброцький, інф., 45 п. (22. X, 1914)
Задош Іван, 45 п. (21. X, 1914)
Зайчик Антін, 45 п. (20. X, 14)
Зайдель Іван, 45 п. (19. XI, 14)
Зембіцький Михайло, 45 п. (18. X, 1914)
Качмарик Йосиф, 45 п. (21. X, 14)
Качмарик Йосиф, 45 п. (21. X, 14)
Качуряк Григорій, 45 п. (18. X, 1914)
Кецко Михайло, 45 п. (20. XI, 14)
Кітчак Юрко, 45 п. (22. XI, 1914)
Клиса Ілько, 45 п. (5. XII, 1914)
Кобаль Іван, 45 п. (18. X, 1914)
Коцаба Михайло, 18 л. (1—3. XI, 1914)
Когут Іван, 45 п. (2. XI, 1914)
Коборудз, інф., 45 п. (22. X, 14)
Конечний Іван, 45 п. (19. XI, 14)
Копильчак Гарасим, 45 п. (19. X, 1914)
Костик Михайло, 45 п. (1. XI, 14)
Коваль, ґефр., 18 л. (пад. 1914)
Козьол Йосиф, 45 п. (19. X, 14)
Кравців, цуґсфір., 18 л. (пад.14)
Кравчик Яків, 45 п. (27. XI, 14)
Кравчишин Іван, 18 л. (1—2. XI, 1914)
Купенчик (Мосцішок) Іван, 18 л.
Лацко, інф., 45 п. (22. X, 1914)
Лакатир Никола, 45 п. (21. X, 14)
Лаврик, інф., 45 п. (18. X, 1914)
Лазор, інф., 45 п. (22. X, 1914)
Лазор Франко, 45 п. (22. XI, 14)
Лесь Франко, 45 п. (21. X, 1914)
Лесняк Адам, 18 л. (пад. 1914)
Левицький Олекса, 45 п. (8. XII, 1914)
Лісний Михайло, 18 л. (пад. 14)
Льоренс Тома, 45 п. (18. X, 14)
Льожанський Станислав, 45 п. (18. X, 1914)
Мацила Іван, 45 п. (20. X, 1914)
Маркевич Франко, 45 п. (22. XI, 1914)
Маршалок Йосиф, 45 п. (2. XI, 1914)
Маслях Петро, 10 а. кн. (6. XII, 1914)
Матоус Йосиф, 18 л.
Мазур Йосиф, 45 п. (27. XI, 1914)
Мех Василь, 45 п. (20. X, 1914)
Медвідь Іван, 45 п. (18. X, 1914)
Медвідь Іван, 45 п. (19. X, 1914)
Мельник Петро, 18 л.
Михайляк Михайло, 34 л.
Микила Іван, 45 п. (21. X, 1914)
Микитин Петро, 18 л. (18. X, 14)
Мірйок, інф., 18 л. (пад. 1914)
Могиленко Ілько, 18 л.
Морущак Антін, 45 п. (18. X, 14)
Мулявчик Войтко, 18 л.
Недільський Андрій, 18 л. (1—4. XI, 1914)
Нілка Маріян, 18 л. (15. X, 1914)
Ногачко Іван, 45 п. (18. X, 1914)
Олексів Павло, 45 п. (18. X, 14)
Палюх Павло, 45 п. (18. X, 1914)
Партик Іван, 18 л. (4—5. X, 14)
Паславський Василь, 18 л. (22. XI, 1914)
Патала Петро, 45 п. (2. XI, 1914)
Пельчар Іван, 45 п. (18. X, 1914)
Петрущак, інф., 45 п. (22. X, 14)
Петришин Юрко, 18 л. (1—2. XI, 1914)
Питляк Войтко, 18 л. (пад. 1914)
Прейснер Петро, 18 л.
Присташ Юрко, 45 п. (23. X, 14)
Прибила Йосиф, 45 п. (18. X, 14)
Пульнар Йосиф, 18 л. (22. XI, 14)
Рахвал Франко, 45 п. (22. XI, 14)
Рубаха Антін, 34 л.
Самар Василь, 45 п. (29. XI, 14)
Семанич Юрко, 45 п. (23. XI, 14)
Січковський Петро, 45 п. (20. XI, 1914)
Слиш Павло, 45 п. (27. XI, 1914)
Сморуль Йосиф, 45 п. (20. XI, 14)
Соколовський Володислав, 45 п. (18. X, 1914)
Сосницький Николай, 45 п. (18. X, 1914)
Станішовський Василь, 45 п. (2. XI, 1914)
Стапей Іван, 45 п. (22. X, 1914)
Стойка Стефан, 18 л. (1—2. XI, 1914)
Свеч Іван, 45 п. (20. X, 1914)
Сидор Тимко, 45 п. (23. XI, 14)
Сисак Йосиф, 45 п. (17. X, 1914)
Тарашович Антін, 45 п. (21. X, 14)
Торба Йосиф, 45 п. (22. X, 1914)
Трушинський Яків, 45 п. (18. X, 1914)
Тринча Олекса, 18 л. (11—20. XI, 1914)
Турчин Григорій, 18 л. (1—4. XI, 1914)
Турмес Юрко, 45 п. (23. XI, 14)
Урбан Іван, 18 л. (11—20. XI, 14)
Файфрович Іван, 45 п. (21. X, 14)
Фірлей Данило, 45 п. (2. XI, 14)
Цап Петро, 18 л. (22. XI, 1914)
Цюц Никола, 45 п. (18. X, 1914)
Цимбаліста Іван, 45 п. (30. XI, 1914)
Чекай Петро, 45 п. (21. XI, 1914)
Чура Іван, 34 л.
Шайня Іван, 45 п. (22. XI, 14)
Шайна Петро, 45 п. (22. XI, 14)
Шарак Максим, 45 п. (22. XI, 14)
Шербик Антін, 45 п. (20. X, 14)
Шмата Юрко, 45 п. (18. X, 1914)
Шмид Петро, 45 п. (1. XII, 14)
Шот Гнат, 45 п. (18. X, 1914)
Шпаковський Григорій, 45 п. (2. XI, 1914)
Швает, інф., 45 п. (22. X, 1914)
Шиманський Іван, 45 п. (27. XI, 1914)
Шипало Володимир, 45 п. (18. X, 1914)
Юренко Дмитро, 45 п. (22. XI, 14)
Яцьо Григорій, 45 п. (19. XI, 14)
Янас Петро, 45 п. (18. X, 1914)
Яник Павло, 45 п. (19. XI, 14)
Яраш Станислав, 45 п. (18. X, 1914)
Ясінський Яків, 45 п. (18. X, 14)
Яськевич Іван, 18 л.

РАНЕНІ:

Сорока Петро (кад.), 18 л.
Фірман Ярослав (ляйтн.), 18 л.
Адамяк Станислав, 18 л.
Аначишин Йосиф, 18 л.
Антонцк Войтко, 18 л.
Антонишак Михайло, 45 п.
Армата Гнат, 45 п.
Авчак Пилип, 18 л.
Бабич Теодор, 45 п.
Бачковський Йосиф, 18 л.
Бакаляр Павло, 45 п.
Бальон Йосиф, 45 п.
Балик Теодор, 45 п.
Банахевич Юрко, 18 л.
Бандравський Йосиф, 18 л.
Баран Михайло, 45 п.
Баран Вінцентій, 45 п.
Баранський Станислав, 18 л.
Баранич Петро, 45 п.
Барна Войтко, 45 п.
Басараб Іван, 45 п.
Батора Михайло, 18 л.
Батів Іван, 18 л.
Батів Петро, 18 л.
Беца Кароль, 45 п.
Бек Йосиф, 45 п.
Бек Олекса, 18 л.
Бельчик Андрій, 18 л.
Бельчик Станислав, 45 п.
Белей Антін, 18 л.
Бенко Андрій, 18 л.
Берешовський Михайло, 45 п.
Бережанський Іван, 45 п.
Бережанський Михайло, 45 п.
Біда Іван, 18 л.
Біян Михайло, 18 л.
Біль Іван, 45 п.
Біляс Іван, 45 п.
Білко Стефан, 45 п.
Більовський Франко, 45 п.
Білущак Іван, 45 п.
Біраш Стефан, 45 п.
Блажейовський Йосиф, 45 п.
Бобак Григорій, 45 п.
Бобенчак Кароль, 45 п.
Боберський Стефан, 18 л.
Бохняк Генрик, 45 п.
Боднар Йосиф, 18 л.
Боднар Фелікс, 18 л.
Боднар Семен, 45 п.
Боднар Стефан, 18 л.
Бодяк Іван, 45 п.
Богата Франко, 45 п.
Бойко Пилип, 18 л.
Блаховський Станислав, 45 п.
Борацеш Тома, 45 п.
Борик Пилип, 18 л.
Борняк Андрій, 45 п.
Борко Йосиф, 18 л.
Борковський, цуґсфірер, 18 л.
Борущак Іван, 45 п.
Брогін Михайло, 18 л.
Бруза Михайло, 10 а. гір.
Бриндза Іван, 45 п.
Бучинський Йосиф, 45 п.
Будулич Михайло, 18 л.
Буґель Петро, 45 п.
Буґельський Франко, 45 п.
Букса Стефан, 18 л.
Бунга Михайло, 45 п.
Бурсатин Іван, 45 п.
Бурий Франко, 45 п.
Бурий Іван, 45 п.
Бушкевич Франко, 45 п.
Бушковський Петро, 45 п.
Бушин Василь, 45 п.
Вакира Стефан, 18 л.
Валищак Генрик, 45 п.
Ванат Йосиф, 18 л.
Вархоляк Юрко, 45 п.
Василяк Франко, 45 п.
Василаш Іван, 10 а. кн.
Васильків Іван, 45 п.
Вдович Іван, 18 л.
Велгош Іван, 45 п.
Вельґос Гнат, 18 л.
Величко Іван, 18 л.
Вердак Йосиф, 18 л. (10 комп.)
Вердак Йосиф, 18 л. (11 комп.)
Вердак Павло, 18 л.
Веткий Йосиф, 10 а. кн.
Вишньовський Войтко, 45 п.
Віблей Антін, 18 л.
Вітко Петро, 18 л.
Войціцький Андрій, 45 п.
Войнар Людвик, 45 п.
Войнаровський Никола, 45 п.
Войтович Іван, 18 л
Войтович Станислав, 18 л.
Воляньський Олекса, 18 л.
Волошин Йосиф, 18 л.
Волошин Никола, 45 п.
Ворощак Йосиф, 45 п.
Воротелко Іван, 18 л.
Воськало Станислав, 45 п.
Вовк Григорій, 45 п.
Вовк Іван, 45 п.
Вовк Йосиф, 18 л.
Вовк Самуїл, 45 п.
Возняк Антін, 45 п.
Возняк Семен, 18 л.
Возний Михайло, 18 л.
Висоцький Франко, 45 п.
Гадух Йосиф, 18 л.
Галко Петро, 45 п.
Галонка Семен, 45 п.
Галун Дмитро, 18 л.
Гамарський Йосиф, 45 п.
Гардич Іван, 45 п.
Гавриляк Іван, 45 п.
Гаврилко Іван, 45 п.
Ґерман (резерв.), 18 л.
Глушко Михайло, 10 а. кн.
Гнатик Павло, 45 п.
Гнатик Стефан, 18 л.
Гобляк Петро, 45 п.
Гоцур Іван, 18 л.
Годованець Андрій, 45 п.
Годованець Григорій, 45 п.
Голуб Василь, 45 п.
Голубовський Іван, ґефр., 45 п.
Голубовський Іван, інф., 45 п.
Гопцус Йосиф, 18 л.
Горбутка Никола, 45 п.
Гостиник Антін, 45 п.
Гошкович Василь, 45 п.
Гребенчик Максим, 18 л.
Гриценко Гарасим, 18 л.
Григорчук Володимир, 18 л.
Гриців Михайло, 45 п.
Грицуняк Юрко, 45 п.
Грицуняк Никола, 45 п.
Гричин Тома, 45 п.
Гриб Андрій, 45 п.
Гришко Петро, 45 п.
Гучко Андрій, 45 п.
Гучко Юрко, 18 л.
Гуданич Михайло, 45 п.
Гулик Семен, 45 п.
Гусляк Іван, 45 п.
Гунька Михайло, 45 п.
Ґичкевич Войтко, 45 п.
Ґидзік Станислав, 18 л.
Ґнеяк Михайло, 45 п.
Ґабик Казимир, 45 п.
Ґалей Андрій, 18 л.
Ґанкевич Петро, 18 л.
Ґелетчак Василь, 18 л.
Ґембарович Михайло, 45 п.
Ґембель Никола, 45 п.
Ґерманський Юрко, 45 п.
Ґернявський Андрій, 45 п.
Ґіба Антін, 45 п.
Ґеруля Валентин, 18 л.
Ґілян Антін, 18 л.
Ґладич Станислав, 45 п.
Ґобош Андрій, 18 л.
Ґодик Петро, 45 п.
Ґояпюк Стефан, 45 п.
Ґолобовський Максим, 45 п.
Ґонот Іван, 45 п.
Ґрадик Йосиф, 45 п.
Ґрозовський Михайло, 45 п.
Ґрунда Йосафат, 18 л.
Ґубяк Іван, 45 п.
Ґузик Іван, ґефр., 45 п.
Ґузик Іван, інф., 45 п.
Даник Іван, 45 п.
Данко Михайло, 45 п.
Дащишак Михайло, 18 л.
Делінат Франко, 45 п.
Дембовський Йосиф, 45 п.
Демкович, 45 п.
Деркач Дмитро, 45 п.
Деркач Стефан, 45 п.
Дяб Петро, 45 п.
Дяк Стефан, 18 л.
Длуґар Іван, 45 п.
Длуґош Іван, 18 л.
Добровольський Іван, 45 п.
Добровольський Теодор, 45 п.
Добруш Яків, 45 п.
Добрянський Франко, 45 п.
Добрянський Михайло, 45 п.
Довгий Михайло, 45 п.
Доктор Самуїл, 45 п.
Домарацький Віктор, 18 л.
Домин Гнат, 18 л.
Доманський Володислав, 18 л.
Дорош Казимир, 45 п.
Драґан Теофіль, 45 п.
Драпала Іван, 10 а. кн.
Дубас Григорій, 18 л.
Дубис Іван, 45 п.
Дубис Станислав, 18 л.
Дубяк Франко, 45 п.
Дуда Франко, 45 п.

(Дальше буде).

РОДИМЦІ! ПРИ ВСІХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА

ЦІННИК КНИЖОК, які можна дістати в друкарні „Свободи":

на .... 25 цнт.
Страйк. — Сценічний образ з трох дїях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стрілий на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Ворожене будучности для женщин. Ворожене будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.
Український співаник. — Ціна 40 цнт.
Хлопська доля. — Ціна .... 5 цнт.
Хто з чого жие? (Розвідка на тлї економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.
Через кордон. (Цікаві розказн еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Що стало ся з Рудольфом або трагедія на замку Маєрлінг. — Ціна 60 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий кістак. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповіданє). З гір (вірш). За землю (оповіданє). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як вовк пімстив ся на цареви (казка). — Ціна .... 15 цнт.
Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-анґ. листівник. — Ціна .... 75 цнт.
Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Як мене вибирали дружбою. — П. Шеар соловій — Ціна .... 10 цнт.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького). 2) Шевченко в молодім віці. 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета). 4) Родинна хата Т. Шевченка. 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.
Листові папери до родини, свояків, знакомих і др. На кождім листї находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки ліньовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.
Книжочки платничі для вписуваня місячних вкладок членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Помяннник за-помершних .... 10 цнт.
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа	1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа	2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа	1.3
Віночок для молодїжи, звич. оправа	25
Дорога до неба, скіряна оправа	90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа	32
Друг Душі, кістяна оправа	1.30
Друг Душі, малий, звич. оправа	50
Горі імієм серця, кіст. оправа	1.10
Горі імієм серця, скіряна оправа	1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа	34
Хліб Душі, кістяна оправа	1.80
Хліб Душі, звичайна оправа	90
Молитвослов для католицьких липь	1.20
Помилуй нас Боже, для молодїжи, скіряна оправа	80
Помилуй нас Боже, звич. оправа	50
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, часть II.	20
Ангельський хор, часть II.	5

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

РОДИМЦІ! КУПУЙТЕ КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗА.